MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALAR TARBIYASI VA RIVOJLANISHI

Muallif: Axmedova Gulnora
TOSHKENT KIMYO XALQARO UNIVERSITETI NAMANGAN FILIALI

Annotatsiya

Mazkur maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarning har tomonlama rivojlanishi, tarbiya jarayonining ahamiyati, zamonzviy pedagogik yondashuvlar hamda bolalarning psixologik, ijtimoiy va intellectual rivojlanish xususiyatlari tahlil qilinadi. Shuningdek, maktabgacha ta`lim tashkilotlarida samarali tarbiya usullari va metodlari yoritiladi.

Kalit so`zlar : maktabgacha ta`lim, bola rivojlanishi, tarbiya jarayoni, jismoniy rivojlanish, aqliy rivojlanish, nutq rivoji, ijtimoiy – emotsional rivojlanish, o`yin faoliyati, pedagogik yondashuv, shaxsga yo`naltirilgan ta`lim, STEAM ta`lim individual yondashuv.

Asosiy qism

Maktabgacha yosh davri inson hayotidagi eng muhim bosqichlardan biri hisoblanadi. Aynan shu davrda bolaning shaxsiyati shakllanadi, uning dunyoqarashi, xulq-atvori va ijtimoiy munosabatarga bo`lgan munosabati rivojlanadi. Shu sababli maktabgacha ta`lim tizimi bolalarni har tomonlama rivojlantirishda muhim o`rin tutadi.

1. Maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanish xususiyatlari

* Jismoniy rivojlanish - harakat faoligi, ko`nikmalari shakllanadi.

* Aqliy rivojlanish – fikirlash, tasavvur, xotira va diqqat rivojlanadi.

* Nutq rivoji – so`z boyligi ortadi, to`g`ri gap tuzish qobilyati shakllanadi.

* Ijtimoiy – emotsional rivojlanish – boshqalar bilan muloqat qilish, his – tuyg`ularini boshqarish rivojlanadi.

Bu davrda bola atrof – muhitni faol o`rganadi va taqlid orqali bilim oladi.

2. Tarbiya jarayonining ahamiyati

Tarbiya – bu bolaning shaxs sifatida shakllanishiga yo`naltirilgan maqsadli jarayondir.

- Axloqiy fazilatlarni shakllantirish odob, hurmat, mehribonlikni
- Mustaqillik va ma`suliyat hissini rivojlantirish
- Jamiyat qoidalariga moslashuvni ta`minlash
- Estetik didni shakllantirish

Tarbiya jarayonoda oila va maktabgacha ta`lim tashkilotlari hamkorligi muhim hisoblanadi.

3. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar

- Shaxsga yo`naltirilgan ta`lim – har bir bolaning individual xususiyatlarini hisobga olish
- O`yin orqali o`qitish - bilim berishda o`yin metodlaridan foydalanish
- Inter faol metodlar – suhbat, rolli o`yinlar, muamoli vaziyatlar orqali o`rganish
- STEM yondashuvi – ilm – fan, texnalogiya muhandislik, san`at va matematika integratsiyasi

Bu yondashuvlar bolalarning ijodiy va mustaqil fikirlashini rivojlantiradi.

Tahlil

Tahlil shuni ko`rsatadiki, maktabgacha yoshdagi bolalar tarbiyasi va rivojlanishi samaradorligi ko`p jihatdan pedagogik yondashuvlar, oil muhiti va ta`lim metodlariga bog`liq. Eng muhim jihat – bolaga shaxs sifatida yondashish va uning individual rivojlanish yo`lini qo`llab – quvvatlashdir.

Xulosa

Maktabgacha yoshdagi bolalar tarbiyasi va rivojlanishi uzviy bog`liq jarayon bo`lib, u bolaning kelajakdagi hayotiga mustahkam poydevor yaratadi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar, o`yin faoliyati va oila bilan hamkorlik

asosida tashkil etilgan ta`lim jarayoni bolalarning har tomonlama barkamol bo`lib voyaga yetishiga hizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O`zbekiston Respublikasi “ Maktabgacha ta`lim to`g`risida” gi Qonuni.
2. “Ilk qadam” davlat o`quv dasturi.
3. Vygotskiy L.S – “Bola psixologiyasi asoslari.
4. Piaget J. – “ Bolalar tafakkuri rivojlanishi”.
5. Karimova V.M – “Pedagogika nazariyasi va amaliyot”.